

Aan de Gemeenteraad

Onderwerp:

Afdoeningsvoorstel voor de motie 'Zeker zijn van duidelijke regels' (20bb19121).

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

In de raadsvergadering van 17 december 2020 is de motie 'Zeker zijn van duidelijke regels' van raadslid S.F. Lammering (PvdA) e.a. aangenomen door uw raad.

De motie verzoekt het college om;

- Te onderzoeken of geo-fencing een geschikt instrument is voor locatie-afbakening t.b.v. gemeentelijke communicatie;
- Hierover terug te koppelen aan de raad.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/begroting/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

- motie 'Wie smart is, moet slim zijn' (21bb3721).

Toelichting:

In deze brief wordt eerst in gegaan op de technologie van geofence / geofencing, het juridisch kader voor toepassing hiervan en in hoeverre deze technologie geschikt is voor gemeentelijke communicatie.

Technologie

Geofence is een technologie voor het aangeven van virtuele grenzen in de openbare ruimte, waar bij het passeren van de virtuele grens een trigger is voor software om een bepaalde handeling uit te voeren. Het gebruik van een geofence wordt geofencing genoemd en een voorbeeld van gebruik betreft een locatiebewust apparaat van een LBS-gebruiker (Location-Based Service) die een geofence betreedt of verlaat. Een kleinschalig voorbeeld is bijvoorbeeld een autodeur die alleen opengaat als de sleutel binnen een aantal meter van de auto bevindt. Geofencing wordt ook gebruikt om mensen te bereiken met marketingcampagnes. Dat gebeurt bijvoorbeeld door aanbiedingen door te geven aan iedereen die de afgelopen week met zijn

telefoon binnen 100 meter van een restaurant of winkel was. Zo wordt er dus een geografisch “hek” van 100 meter om het restaurant gelegd, en iedere mobiele telefoon die binnen dit hek komt (middels de GPS van de telefoon), krijgt een marketingbericht.

Juridisch kader

Literatuuronderzoek naar technische applicaties van geofencing en de geldende privacywetgeving laat zien dat geofencing ten behoeve van gemeentelijke communicatie voor afgebakende locaties technisch haalbaar is. Echter, het toepassen van deze technologie (geofencing met het versturen van berichten naar een app) binnen de bestaande privacywetgeving (AVG) brengt strikte voorwaarden met zich mee, te weten:

- Het gebruik van locatiegegevens van burgers voor het bijsturen van verkeersstromen is zonder aanvullende wetgeving niet toegestaan (Autoriteit Persoonsgegevens (hierna: AP). Gebruik telecomdata tegen corona kan alléén wanneer daar bij wet is voorzien, 1 april 2020;
- Het tellen van mobiele devices op een bepaald moment rond meetkastjes ('wifi-tracking') is onder strikte voorwaarden toegestaan:
 - op basis van een wettelijke grondslag, met toestemming of voor uitvoering van een taak;
 - alleen specifieke metingen in afgebakende tijdsperiodes en ruimtes;
 - het informeren van de burgers over de meetgegevens en voor welk doel;
 - beperkte bewaartermijn met daarna vernietiging of onomkeerbare anonimisering (AP, wijst winkels en gemeenten op voorwaarden wifitracking, 16 juni 2016).
 - Het volgen van personen via deze methode is niet toegestaan (AP, Boete gemeente Enschede om wifitracking, 29 april 2021).
- Voorafgaand dienen een DPIA (Data Protection Impact Assessment), DEDA (De Etische Data Assistent) en algoritmetoets uitgevoerd te worden om te toetsen of het beoogde product passend is voor het doel in het kader van privacywetgeving.

Praktische toepassing beperkt

In coronatijd werd reeds geofencing toegepast toen tijdelijk gebruik is gemaakt van een druktemeter (SpotRotterdam) om de drukte in bepaalde gebieden in Rotterdam te meten. Hiervoor werd alleen het aantal mobiele telefoons binnen een gebied geteld, zonder dat hier persoonsgegevens aan te pas zijn gekomen (geen exacte locatie, telefoonnummer, telefoon ID, etc.) Het inzetten van locatie-gedreven communicatie leek technisch binnen deze app ingepast te kunnen worden. Echter het sturen van berichten naar smartphones is om de volgende redenen niet mogelijk want:

1. Om niet alleen te detecteren, maar ook actief te communiceren met smartphones/devices binnen een geo-fence is meer (privacygevoelige) data van het device en de gebruiker nodig;
2. Om dit te mogen doen dient hiervoor een wettelijke grondslag te zijn. Deze ontbreekt momenteel;

3. Voor het mogen versturen van dergelijke berichten is een expliciete toestemming van de eigenaar van de smartphone nodig ('opt in'), zodat we voldoen aan de eisen van de AVG;

Daarnaast is de effectiviteit van de berichten voor het beoogde doel twijfelachtig omdat we geen zekerheid hebben dat de ontvangers van dergelijke berichten daadwerkelijk hun gedrag aanpassen, i.c. de drukke locaties gaan vermijden.

Conclusie

Conclusie is dat het toepassen van deze technologie (geofencing met het versturen van berichten naar een app) binnen de bestaande privacywetgeving dermate strikte voorwaarden met zich meebrengt dat de resterende effectiviteit van dit middel nu niet in verhouding staat tot de benodigde investeringen. Daarnaast is het actief berichten sturen naar een smartphonegebruiker een zwaar middel en dient hiervoor voldoende aanleiding te zijn om dit te kunnen doen. Om die reden adviseren wij dan ook om op dit moment niet verder te gaan met geofencing vanuit gemeente Rotterdam. Wellicht leiden ontwikkelingen in de toekomst tot het opnieuw onderzoeken van de mogelijkheden van dit instrument.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

De AVG is hier van toepassing zoals hierboven toegelicht.

Wij stellen u voor met deze brief motie 20bb19121 als afgedaan te beschouwen.

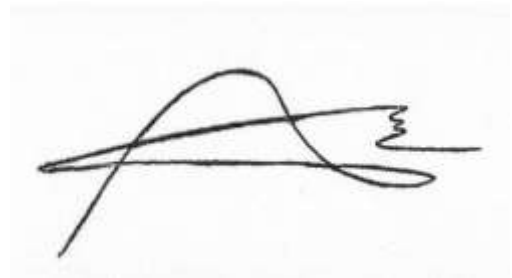
Burgemeester en Wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

M.J.H. Lamers, i.s.

De burgemeester,

A. Aboutaleb